

**МЕМОРАНДУМ ПРО
ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ**

**МІЖ
ПРОЕКТОМ USAID «МУНІЦИПАЛЬНА
ЕНЕРГЕТИЧНА РЕФОРМА В
УКРАЇНІ»**

**ТА
[REDACTED] МІСЬКОЮ РАДОЮ**

**ЩОДО
СПІВРОБІТНИЦТВА В РАМКАХ
ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ**

**MEMORANDUM OF
UNDERSTANDING**

**BETWEEN
THE USAID MUNICIPAL ENERGY
REFORM PROJECT IN UKRAINE
AND**

[REDACTED] CITY COUNCIL

**ON
COOPERATION WITHIN THE
FRAMEWORK OF TECHNICAL
ASSISTANCE**

КИЇВ _____ 2016

Метою цього Меморандуму про взаєморозуміння (МВ) є визначення умов співробітництва між Проектом USAID «Муніципальна Енергетична Реформа в Україні» (надалі – «Проект USAID»), що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється компанією International Resources Group (IRG), яку представляє Керівник Проекту USAID (уповноважений представник) Діана Корсакайте, що діє на підставі повноважень, наданих їй дорученням № 2875062-1 від 1 квітня 2016 року, та [REDACTED] міською радою в міського голови [REDACTED], який діє на підставі Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі – «Місто») з метою сприяння реформуванню муніципальної енергетики та підвищенню енергетичної ефективності економіки.

З огляду на вищезазначене, Проект USAID та Місто («Сторони») домовилися про таке:

Стаття 1. Предмет Меморандуму

1.1. Предметом Меморандуму є визначення умов співробітництва між Проектом USAID та Містом, в межах своїх завдань з метою сприяння реформі енергоефективності та енергозбереження, впровадженню відновлюваних джерел енергії та зменшення викидів парникових газів.

KYIV _____ 2016

The purpose of this Memorandum of Understanding (MOU) is to define the terms and conditions of cooperation between the Municipal Energy Reform Project in Ukraine (hereinafter referred to as “USAID”) funded by the United States Agency for International Development (USAID) and implemented by International Resources Group (IRG), represented by the USAID Project Chief of Party (authorized representative) Diana Korsakaite, acting on the basis of powers given to her by the mandate # 2875062-1 dated 1 April 2016, and the [REDACTED] City Council, represented by the City Mayor of [REDACTED], acting on the basis of the Law of Ukraine “On Local Self-Government in Ukraine”, (hereinafter referred to as “the City”), to promote municipal energy reform in Ukraine, and to improve energy efficiency of the economy.

In consideration of the foregoing, the USAID Project and the City (the “Parties”) hereby agree as follows:

Article 1. Subject of the Memorandum

1.1. The subject matter of this Memorandum is setting forth the conditions of cooperation between the USAID Project and the City, within their respective tasks promoting energy efficiency and energy saving reform, introduction of renewable energy sources, and reduction of greenhouse gas emissions.

Стаття 2. Назва, мета та строки реалізації Проекту

- 2.1. Назва Проекту: Проект USAID «Муниципальная Энергетична Реформа в Україні».
- 2.2. Мета Проекту: підвищення енергетичної безпеки України.
- 2.3. Строк реалізації Проекту : 27.09.2013 – 30.09.2017.

Стаття 3. Основні завдання Проекту

- 3.1. Розвиток сприятливого правового та законодавчого середовища в Україні.
- 3.2. Сприяння інвестиціям у технології та застосування чистої енергії.
- 3.3. Розвиток потенціалу та розповсюдження досягнень.
- 3.4. Підвищення потенціалу Уряду та міст України для підготовки та впровадження програми з Підвищення потенціалу Стратегії низьковуглецевого розвитку (ПП-СНВР).

Стаття 4. Очікувані результати від реалізації Проекту з Містом

- 4.1. Підвищення спроможності міста у розробці та впровадженні реформ з енергоефективності через проведення навчання з розробки міських Планів дій сталого енергетичного розвитку, побудови енергетичного менеджменту згідно стандарту ISO 50001, залучення інвестицій.
- 4.2. Розробка та затвердження містом Плану дій сталого енергетичного розвитку на основі проведених енергоаудитів, досліджень та інвестиційних пропозицій для впровадження проектів з енергоефективності, альтернативних джерел та заходів зі зменшення викидів CO₂.
- 4.3. Залучення інвестицій у проекти з енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії через підготовку бізнес планів, техніко-економічних обґрунтувань, навчання Груп Впровадження Проектів, підготовки технічної документації та тендерів з реалізації інвестиційних проектів, що фінансуються приватними, публічними інвесторами та Міжнародними фінансовими

Article 2. Name, Objective and Implementation Period of the Project

- 2.1. Project name: USAID “Municipal Energy Reform Project in Ukraine”.
- 2.2. Project objective: to enhance energy security of Ukraine.
- 2.3. Implementation period of the Project: 09.27.2013 – 09.30.2017.

Article 3. Key Tasks of the Project

- 3.1. Development of favorable legal and regulatory framework in Ukraine.
- 3.2. Promotion of investments in technologies and use of clean energy.
- 3.3. Capacity development and dissemination of achievements.
- 3.4. Enhanced capacity for the Government and cities of Ukraine for development and implementation of the program on Enhanced Capacity for Low Emission Development Strategies (EC LEDS).

Article 4. Expected Results of Implementation of the Project with the City

- 4.1. Enhanced capacity of the city in development and implementation of reforms in energy efficiency through trainings on development of Sustainable Energy Action Plans, building of energy management according to ISO 50001 standard, and attraction of investments.
- 4.2. Development and approval by the City of Sustainable Energy Action Plan on the basis of conducted energy audits, studies and investment proposals for implementation of projects on energy efficiency, alternative sources and reduction of CO₂ emission.
- 4.3. Attraction of investments in projects on energy efficiency and use of alternative energy sources through preparation of business plans, feasibility studies, trainings for the Project Implementation Unit, preparation of technical documents and tenders on implementation of investment projects financed by private, public investors and International Financial Institutions (IFIs) (World Bank, EBRD, NEFCO and others).

організаціями (МФО) (Світовий Банк, ЄБРР, НЕФКО, та інші).

4.4. Розбудова потенціалу міста та громадян через проведення кампанії з інформування громадськості та ОСББ щодо енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії.

4.4. Capacity building for the city and citizens through public information campaigns and condominiums in the spheres of energy efficiency and use of alternative energy sources.

Стаття 5. Кількісні та якісні критерії досягнення результативності Проекту з Містом

Article 5. Quantitative and Qualitative Criteria for Performance of the Project with the City

5.1. Індикатор виконання 1: Проведення семінарів з реалізації проектів з підвищення енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії, з розробки міських Планів дій сталого енергетичного розвитку, організації системи енергетичного менеджменту згідно стандарту ISO 50001.

5.1. Performance indicator 1: Conducting seminars on implementation of the projects on energy efficiency and use of alternative energy sources, on development of municipal Sustainable Energy Action Plans, and organization of an energy management system according to ISO 50001 standard.

Визначення індикатора: Проведення мінімум 3-х навчальних семінарів з енергетичного менеджменту та розробки міських Планів дій сталого енергетичного розвитку; а також мінімум 2-х семінарів з підготовки інвестиційних проектів, бізнес планів та проведення тендерів згідно правил МФО.

Indicator description: Conducting of at least 3 training seminars on energy management and development of municipal Sustainable Energy Action Plans; and at least 2 seminars on preparation of investment projects, business plans and conducting tenders according to IFI rules.

5.2. Індикатор виконання 2: План дій сталого енергетичного розвитку підготовлений згідно методики та вимог Угоди Мерів.

5.2. Performance indicator 2: Sustainable Energy Action Plan prepared according to methodology and requirements of the Covenant of Mayors.

Визначення індикатора: Допомога у зборі та аналізі даних за допомогою енергоаудитів та Муніципальної енергетичної інформаційної системи (МЕІС), розробці інвестиційних пропозицій та написанні Плану дій сталого енергетичного розвитку.

Indicator description: Assistance in collection and analysis of data with the help of energy audits and Municipal Energy Information System (MEIS), development of investment proposals and writing of the Sustainable Energy Action Plan.

5.3. Індикатор виконання 3: Підготовка інвестиційних пропозицій, бізнес планів, та/або техніко-економічних обґрунтувань (ТЕО), технічних специфікацій для проектів з енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії.

5.3. Performance indicator 3: Preparation of investment proposals, business plans and/or feasibility studies, technical specifications for projects on energy efficiency and introduction of alternative energy sources.

Визначення індикатора: Розробка бізнес плану та/або ТЕО; допомога у розробці технічних специфікацій та тендерів згідно правил МФО.

Indicator description: Development of the business plan and/or feasibility study; assistance in development of technical specifications and tenders according to IFI rules.

5.4. Індикатор виконання 4: Підготовка та

5.4. Performance indicator 4: Preparation and

проведення кампанії з інформування громадськості та ОСББ щодо енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії.

Визначення індикатора: Підтримка та проведення фокус груп та опитувань, інформаційних заходів, тренінгів для громадськості та ОСББ для підвищення обізнаності з питань енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії.

Стаття 6. Перелік робіт і послуг, прав інтелектуальної власності та інших ресурсів, що будуть надані в рамках Проекту

6.1. Перелік робіт та послуг, що виконуються в рамках Проекту.

6.1.1. Підготовка методичних матеріалів, опитувальників та навчальних посібників з енергоменеджменту (ISO 50001) та Плану дій сталого енергетичного розвитку.

6.1.2 Підготовка та проведення навчальних семінарів з енергетичного менеджменту та підготовки Плану дій сталого енергетичного розвитку для підвищення енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії серед міст України.

6.1.3. Проведення енергоаудитів комунальних систем (наприклад, тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, міського освітлення або інших за погодженням) та енергоаудитів типових будівель.

6.1.4. Допомога у зборі даних з енергоспоживання та викидів CO₂ та занесення даних у MEIS.

6.1.5. Допомога та консультації щодо аналізу різних сценаріїв за допомогою MEIS та підготовка переліку пріоритетних заходів для включення у План дій сталого енергетичного розвитку.

6.1.6 Допомога у організації обговорення відповідних документів, проведення консультацій, участь у круглих столах, інше.

6.1.7. Підтримка підготовки та впровадження інвестиційних проектів для підвищення енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії.

6.1.8. Підтримка інформаційної кампанії та

holding of public and condominium information campaign in the spheres of energy efficiency and use of alternative energy sources.

Indicator description: Support and holding of focus groups and questionings, information events, trainings for the public and condominiums to increase awareness of energy efficiency and use of alternative energy sources.

Article 6. List of Works and Services, Intellectual Property Rights and Other Resources Provided as Part of the Project

6.1. The list of works and services to be implemented as part of the Project.

6.1.1. Preparation of methodological materials, questionnaires and training manuals on energy management (ISO 50001) and Sustainable Energy Action Plan.

6.1.2. Preparation and holding of training seminars on energy management and development of the Sustainable Energy Action Plan for improved energy efficiency and use of alternative energy sources in the cities of Ukraine.

6.1.3. Conducting of energy audits of communal systems (for example, heating, water supply and sewage, city lighting or other upon approval) and energy audits of standard buildings.

6.1.4. Assistance in collection of data on energy consumption and CO₂ emission and entering data into MEIS.

6.1.5. Assistance and consultations for analysis of different scenarios with the help of MEIS and preparation of the list of priority measures to be included in the Sustainable Energy Action Plan.

6.1.6. Assistance in organization of discussion of the relevant documents, conducting of consultations, participation in round tables etc.

6.1.7. Support for development and implementation of investment projects for improved energy efficiency and use of alternative energy sources.

6.1.8. Support of information campaign and

публічних заходів з енергетичної ефективності. public energy efficiency events.

Стаття 7. Очікуваний вплив Проекту USAID на розвиток відповідної галузі

7.1. Проект USAID сприятиме використанню чистої енергії (енергоефективності та альтернативних джерел) на місцевому рівні і популяризуватиме застосування та технології чистої енергії, що стимулюють інвестиції в енергоефективність і виробництво та використання чистої енергії. Ефективний та добре диверсифікований енергетичний сектор, що базується на належній політиці та на конкурентних ринках, значно покращить енергетичну безпеку України та звільнить значні фінансові ресурси для Уряду та міст України, які можна буде використати для вирішення інших, наприклад, соціальних проблем. Зростання енергоефективності та чистої енергії допоможе Україні та містам скоротити викиди парникових газів та протидіяти глобальній зміні клімату, а також покращить економічний та професійний потенціал країни у цій сфері.

Стаття 8. Зобов'язання компанії IRG, Виконавця Проекту USAID

8.1. Проект USAID:

- 8.1.1. Надає допомогу у розробці посібників, методики, та матеріалів з енергетичного менеджменту, енергетичної ефективності та використання альтернативних джерел енергії.
- 8.1.2. Надає допомогу у підготовці Плану дій сталого енергетичного розвитку та побудові системи енергоменеджменту згідно ISO 50001.
- 8.1.3. Сприяє підготовці бізнес планів, ТЕО, технічної документації для залучення інвестицій в енергоефективність та альтернативні джерела енергії.

Article 7. Anticipated USAID Project Impact on Development of the Respective Industry

7.1. USAID Project will improve favorable environment for use of clean energy (energy efficiency and alternative sources) on the local level, and will popularize the use and technologies of clean energy that will promote investments in energy efficiency and production and use of clean energy. An efficient and well diversified energy sector based on proper policy and on competitive markets will improve significantly energy security of Ukraine and will release significant financial resources for the Government and cities of Ukraine that can be used for resolution of other problems, for example, social problems. Increase of energy efficiency and clean energy will help Ukraine to reduce greenhouse gas emissions and to counteract global climate change, as well as will improve economic and professional potential of the country in this sphere.

Article 8. Obligations of IRG, Implementer of USAID Project

8.1. The USAID Project shall:

- 8.1.1. Provide assistance in development of the manuals, methodologies and materials on energy efficiency and use of alternative energy sources.
- 8.1.2. Provide assistance in development of the Sustainable Energy Action Plan and building of the energy management system according to ISO 50001.
- 8.1.3. Assist in preparation of the business plans, feasibility studies, technical documentation for attraction of investments in energy efficiency and alternative energy sources.

8.1.4. Сприяє тісній координації та залученню інвестицій від приватних інвесторів та МФО, таких як Світовий Банк, НЕФКО, ЕБРР, інших, з метою покращання застосування технологій з підвищення енергетичної ефективності і використання альтернативних джерел енергії та сприяє залученню інвестицій.	8.1.4. Promote close coordination and attraction of investments from private investors and IFIs, such as the World Bank, NEFCO, EBRD and others in order to improve use of the technologies for increased energy efficiency and use of alternative energy sources, and promote attraction of investments.
8.1.5. Розробляє стратегію інформаційної кампанії та відповідного комунікаційного плану в місті.	8.1.5. Develop information campaign strategy and relevant communication plan for the city.
8.1.6. Надає допомогу у розробці необхідних рекомендацій щодо регуляторних документів та політик з енергоефективності та зменшення викидів парникових газів.	8.1.6. Provide assistance in development of the necessary recommendations on regulatory documents and policies for energy efficiency and reduction of greenhouse gas emission.
8.1.7. Приймає участь у робочих групах та консультаціях щодо узгодження дій.	8.1.7. Participate in the working groups and consultations for coordination of actions.

Стаття 9. Зобов'язання Реципієнта (Міста) Проекту USAID

Article 9. Obligations of USAID Project Recipient (the City)

9.1. Місто:

9.1. The City shall:

9.1.1. погоджується підтримувати виконання завдань Проекту USAID та слідувати робочому плану.	9.1.1. Agree to support fulfillment of the Project tasks and to follow the Work Plan.
9.1.2. Призначає Координатора, відповідального за реалізацію завдань Проекту USAID у місті.	9.1.2. Appoint the Project coordinator responsible for fulfillment of the Project tasks in the City.
9.1.3. Забезпечує доступність працівників для співпраці з персоналом Проекту USAID та його партнерських організацій для проведення робіт з реалізації завдань та інших заходів.	9.1.3. Ensure availability of employees for cooperation with personnel of the USAID Project and its partner organizations for carrying out works on fulfillment of the tasks and other events.
9.1.4. Надає персоналу Проекту USAID необхідні дані та інформацію, яка стосується заходів Проекту.	9.1.4. Provide personnel of the USAID Project with the necessary data and information related to the Project events.
9.1.5. Підтримує розвиток проектів з впровадження енергоефективності,	9.1.5. Support development of the projects on introduction of energy efficiency, renewable energy sources and attraction of

відновлюваних джерел енергії, та залучення інвестицій.

- 9.1.6 Сприяє прозорості процесу реформування муніципальної енергетики та забезпеченню енергетичної безпеки.

Стаття 10. Строк дії Меморандуму

10.1. Цей МВ вступає в силу з останньої дати підписання Сторонами. Він залишається в силі до 30 вересня 2017. Будь-яка Сторона може розірвати цю угоду, надавши попередження про це за тридцять (30) календарних днів.

Стаття 11. Інші умови

11.1. Цей МВ не є підставою та не створює жодних юридичних осіб та стосується лише співробітництва між Сторонами для сприяння муніципальної енергетичної реформи в Україні. Жодна Сторона не повинна представляти себе агентом іншої сторони. Жодна Сторона не матиме повноважень зв'язувати іншу сторону зобов'язаннями у будь-який спосіб.

11.2. Підписання цього МВ є передумовою для початку надання технічної допомоги Місту Проектом USAID.

11.3. Всі питання власності та права на матеріали, що були розроблені або придбані компанією IRG в ході Проекту USAID, залишаються власністю Проекту USAID до кінцевої дати реалізації Проекту. Власність та права на згадані вище матеріали будуть передані Проектом USAID Місту після закінчення Проекту. Розробки, підготовлені компанією IRG в ході Проекту USAID використовуватимуться в інтересах Міста та Проекту USAID.

11.4. Цей МВ містить повну домовленість Сторін та заміщує собою будь-які попередні домовленості у відношенні цієї Угоди, письмові або усні.

Стаття 12. Прикінцеві положення

12.1. Цей МВ укладено українською та англійською мовами, у двох примірниках кожною мовою, обидва тексти при цьому є рівнозначними.

investments.

- 9.1.6 Promote transparency of the process of municipal energy reform and ensuring of energy security.

Article 10. Memorandum Validity Period

10.1. This Memorandum of Understanding shall come into force on the last date of its signing by the Parties. It shall remain valid until 30 September 2017. Either Party can terminate this agreement by giving a thirty (30) calendar day notice.

Article 11. Other Conditions

11.1. This MOU shall not be the basis and shall not establish any legal entities and shall relate only to cooperation between the Parties to promote municipal energy reform in Ukraine. Neither Party shall hold itself out as an agent of the other Party. Neither Party shall have any authority to bind or obligate the other Party in any manner.

11.2. Signing of this MOU shall be the precondition for initiating technical assistance to the City by the USAID Project.

11.3. All the issues of ownership and right to the materials developed or purchased by IRG in the course of the USAID Project shall remain property of the USAID Project until the Project end date. The title and rights to the above mentioned materials will be transferred by the USAID Project to the City after completion of the Project. Any products developed by IRG in the course of the USAID Project shall be used in the interests of the City and USAID Project.

11.4. This MOU shall contain the entire agreement between the Parties and shall supersede any previous understandings related to this Agreement, whether written or oral.

Article 12. Final Provisions

12.1. This MOU is executed in the Ukrainian and English languages in two copies each, both texts being equally binding.

12.2. This Memorandum of Understanding can

12.2. Цей МВ, може бути доповнено або змінено.

12.3. Зміни та доповнення до МВ набувають чинності після їх підписання повноважними представниками Сторін.

На підтвердження цього Сторони, кожна з яких діє через своїх належним чином уповноважених представників, підписують цей МВ від свого імені.

Від Міста

Міський голова

Від Проекту USAID

Діана Корсакайте

be supplemented or modified.

12.3. Modifications and supplements to this Memorandum of Understanding shall come into force after their signing by the authorized representatives of the Parties.

In witness whereof, the Parties, each acting through their duly authorized representatives, have caused this Memorandum of Understanding to be signed by their names.

For the City of

City Mayor

For the USAID Project

Diana Korsakaite